

Op weg met het Jodendom

Gods gezicht zien

In een moment van immense intimiteit tussen G'd en Mozes, wanneer G'd instemt het volk Israël NIET te vernietigen na de zonde van het gouden kalf, en instemt de Israëlieten persoonlijk naar het beloofde land te leiden, in plaats van afstand te nemen en een engel als zijn plaatsvervanger te sturen, in zo'n moment van grote verbinding durft Mozes te zeggen wat hij niet had durven zeggen tot nog toe. "Laat me je gezicht zien." Het stralende

gezicht van G'd is de grootste zegen is die we kunnen hebben, en het staat ook centraal in de priesterzegen in Numeri 6:24-26: Moge de HEER Zijn gezicht over je laten schijnen en genadig zijn voor jou. Moge de HEER Zijn gezicht naar je toedraaien en je vrede schenken. Hester panim is een Hebreeuwse uitdrukking die "het verbergen van het gezicht" betekent. Het is een toestand waarin G'd's actieve, open voorzienigheid verborgen is, waardoor het lijkt alsof G'd afwezig of onverschillig is tegenover menselijk lijden. Dus smeekt Mozes G'd om zijn aangezicht aan Mozes totaal, compleet, zonder enige barrière te tonen. Maar HaShem stelt daar zachtjes een grens aan. "Geen mens zal Mijn gezicht zien en leven. Dit antwoord heeft generaties rabbijnen, wijzen en commentatoren verbaasd en verward, zowel binnen de Joodse natie als daarbuiten, ook in de christelijke wereld.

Bij de zin: geen mens zal mij zien en leven, vragen we ons af of het niet genoeg was om te zeggen: "geen mens kan mij zien". Waarom zou je "en leven" toevoegen aan deze uitspraak? Waarom is volledige kennis van G'd onverenigbaar met het leven? Is G'd niet de bron van leven, de bron van liefde en vriendelijkheid? Zou het zien van G'd niet gepaard moeten gaan met een explosie van leven in plaats van een afwezigheid van leven?

De Zohar (een kabbalistisch boek) zegt dat het moment van overlijden, waarop de ziel zich voorbereidt om te vertrekken, dat niemand de wereld verlaat zonder de het aangezicht van G'd te zien. In hun leven zien ze misschien niet, maar op het uur van de dood kunnen ze het zien. Wat denken we hiervan? Natuurlijk zal ieder van ons hier een andere kijk op hebben: interesse, afwijzing, enthousiasme, scepsis, fascinatie, noem maar op. En gelukkig is er geen dogma in het jodendom. Voor mij persoonlijk is dit een grote troost

© Nel van den IJssel-Groen, lid Klal Yisrael in Delft
Bron: Derasja (preek) van een gemeentelid van Klal Yisrael